

καί πέθανε. Καί κλείνοντας τὰ μάτια της, ἔλεγε μὲ παράπονο.

— Ἄλλοίμονο, παιδί μου, καί σὰ γυρίσης ἀπ' τὸν πόλεμο καί σὰ σοῦ βάλῃ ὁ βασιλεὺς τὴν κορῶνα του, ποῦ θάβρω ἐγὼ τὸ τάξιμο ποῦ σοῦταξα νὰ σοῦ τὸ δῶσω; Καλύτερα νὰ κλείω τὰ μάτια μου νὰ μὴν ἰδοῦνε τὴ ντροπὴ μου.

Κ' ἔκλεισε τὰ μάτια της ἡ βασίλισσα καί πέθανε.

Ὁ γέρος ὁ βασιλεὺς ἔπεσε σὲ μεγάλη θλίψη.

Ἐνα πρωὶ ἐκεῖ ποῦ ὁ βασιλεὺς μονάρχος του ἔκλαιγε τῆς βασίλισσας τὸν χαμὸ μὲ τὴ λαχτάρα τοῦ παιδιοῦ του, ἕνας μαντατοφόρος χύθηκε σὰν ἀστραπὴ μὲς στὸ παλάτι.

— Ἀφέντη βασιλεῦ μου, εἶπε, νὰ! τὸ χάσιμο!

Ἔβγαλε ἀπ' τὸν κόρφο του τὴ τραχηλιά μὲ τὰ μαργαριτάρια καί τὴν ἀπὶθωσε στὰ γόνατα τοῦ βασιλεῦ. Κ' ὕστερα ἔπεσε σὰν πεθαμένος ἀπ' τὴ κούραση ἀπάνω σ' ἕνα θρόνι.

Τὸ γέρο τὸν βασιλεῦ τὸν πῆρανε τὰ κλάματα. Ἀπ' τὴ χαρὰ του γιὰ τὸ βρέσιμο καὶ ἀπ' τὴ λύπη του, ποῦ χάθηκε ἡ βασίλισσα καί πῆρε τὸν καὶμὸ μαζί της. Σὰ συνέφερε λιγάκι ὠνάζε σιμά του τὸν μαντατοφόρο καί τοῦ εἶπε.

— Γεῖά σου ἄξιο παλληκάρι. Κι ὅτι μοῦ ζητήσης ἐσὺ καί τᾶλλα παλληκάρια, δικό σας νὰ εἶναι....

Ὁ μαντατοφόρος πῆρε δύο ἀνάσες καὶ ἄρχισε νὰ ἱστορῇ στὸν βασιλεῦ, τὸ πῶς βρέθηκαν τὰ μαργαριτάρια τῆς βασίλισσας. Μίσχ σ' ἕνα βαθύ ροῦμκι, ἐκεῖ ποῦ γυρίζανε ἀπελπισμένοι, οἱ ἀνθρώποι τοῦ βασιλεῦ, εἶδανε μιά πιστικιά πούβουσε τὰ πρόβατά της. Εἶχανε χαμένο τὸ δρόμο τους καί γυρίζανε νηστικοὶ καί διψασμένοι μὲς στὰ πυκνά τὰ δέντρα. Σὰν εἶδανε τὴν πιστικιά ζυγώσανε νὰ τὴ ρωτήσουν, ποῦθε βγαίνει ὁ δρόμος. Ἀστροπελέκι ἔπεσε μπροστά τους. Θαμπώσανε τὰ μάτια τους. Στὸ λαιμὸ τῆς πιστικίως εἶδανε τὰ μαργαριτάρια τῆς βασίλισσας. Ἡ κλέφτρα δὲν ἤθελε νὰ μαρτυρήσῃ. Ἐλεγε πῶς τὰ βρῆκε μέσα σὲ μιά ρεματιὰ, στὴ ρίζα ἐνὸς πλατάνου. Καί σὰν τῆς πῆρανε τὸ θησαυρὸ ἄρχισε τὰ κλάματα καί τὰ παρακαλετά. Τὰ παλληκάρια τότε τὴ δέσανε πιεθᾶγκωνα μ' ἕνα λιτάρι καί τὴ φέρανε δέρνοντας στὴ χώρα. Τῆς μάτωσαν τὰ κρεατὰ της στὸ δρόμο, μὰ ἡ κλέφτρα δὲν θέλει νὰ μαρτυρήσῃ.

— Ἄτιμη γέννα τοῦ Σατανᾶ, εἶπε θυμωμένος ὁ βασιλεὺς. Τὰ μαργαριτάρια τῆς βασίλισσας ποτέ δὲν βγήκανε ὅζω ἀπ' τὸ παλάτι. Ζητιάνκα θὰ χύθηκε ἡ κλέφτρα στὸ παλάτι, μάγισσα θὰ μπῆκε στὸ ἀρχον-

τικό μου καί μοῦ κλεψε τὸν θησαυρὸ μου.

— Πρόσταξε βασιλεῦ μου, νὰ τῆς πάρουμε τὸ κεφάλι! εἶπε ὁ μαντατοφόρος.

— Ὅχι! νὰ μὴν τῆς πάρετε τὸ κεφάλι, εἶπε ὁ βασιλεὺς. Στὰ σίδερα νὰ μείνῃ νηστικὴ καί διψασμένη, μὲς στὴ φυλακὴ. Μὲ σιδερένιες βέργες νὰ τὴ δέρνουνε καί σὰ ζητᾶν νερὸ νὰ ξεδιψᾶσῃ, ξύδι νὰ τὴ ποτίζουν κ' ἀψιθιά....

Ὁ γέρος ὁ βασιλεὺς συνέφερε λίγο ἀπ' τὸ κακό του. Ἐβουλεύε βαθεῖα τὸν θησαυρὸ του καί περιμένε μέρα μὲ τὴν ἡμέρα τὸν υἱοῦ του. Καί καθεμέρα ρωτοῦσε γιὰ τὴν πιστικιά, μήπως καί μαρτύρησε τὸ κλέψιμό της. Μὰ βέργες σιδερένιες τῆς ματώνανε τὰ κρεατὰ, ξύδι καὶ ἀψιθιά τὴν ποτίζανε, μὰ τὸ στόμα της—λέγανε οἱ μαντατοφόροι—μιλιὰ δὲν ἔβγαλε ἀκόμα.

*

Ἐνα πρωὶ, χαρὰ θεοῦ, βούκινα καί τοῦμπανα τράνταζαν τὸν ἀέρα. Τὸ βασιλόπουλο γυρίζε ἀπ' τὸν πόλεμο. Στάχτη καί μπουρμπερη σκορπιστήκαν οἱ ὄχτροί του. Καί γυρίζε τώρα νικητὴς στὴ χώρα τὴ δική του. Τὰ βούκινα καί τὰ τοῦμπανα ἔλο ζυγώσανε στὴ χώρα κ' ἔτρεμε ὁ ἀέρας ἀπὸ τὴ χροῦμένη βοή τους.

Ὁ γέρος ὁ βασιλεὺς καθάλησε τὸ πιὸ ὄμορφο ἄλογό του, πῆρε καί τὴν κορῶνα τὴ χρυσὴ στὰ χέρια του καί ξεκίνησε ἀπ' τὸ παλάτι. Μπροστά αὐτὸς καί πίσω πεζοὶ καί καθαλαρηδες, τραβῆξε μακριὰ κατὰ τὸ κάστρο, στὴ μεγάλη τὴ σιδερόπορτα γιὰ νὰ δεχτῇ τὸ βασιλόπουλο. Ὅζω ἀπ' τὸ κάστρο ἀγκυλιστήκανε ὁ βασιλεὺς μὲ τὸ παιδί του. Καί σὰν ἐφιληθήκανε γλυκά, τοῦβκαλε τὴν κορῶνα στὸ κεφάλι του, καινούργιος βασιλεὺς, νὰ περάσῃ τὴ σιδερόπορτα νὰ μπῆ στὴν πολιτεία. Μισοῦράνα σηκώθηκε ἡ χαρούμενη χλωμὴ τῶν πιστῶν του. Τοῦμπανα καί βούκινα χαιρετίσανε τὸν καινούργιο βασιλεῦ. Καί τώρα μπροστά αὐτὸς καί πίσω ὁ γέρος ὁ πατέρας του, μὲ τὰ δάκρυα στὰ μάτια, μπῆκανε στὴ μεγάλη πολιτεία.

Χιλιάδες ἀποπίσω τοὺς ἀκολουθοῦσανε. Γέροι ἐκατόχρονοι καὶ ἀδύνητες γυναῖκες, μὲ βυζανιάρικα παιδιὰ στὴν ἀγκαλιά τους, ὅτι εἶχε μείνει μίση στὴ χώραν ἀπ' τὸν πόλεμο, ἀκολουθοῦσαν ἀποπίσω, μὲ τὰ δάκρυα στὰ μάτια, σὰ λιτανεῖα πίσω ἀπὸ θαυματουργὴν εἰκόνα. Κι ἀτέλειωτη σειρά κατόπι τάσκέρια τῶν πολεμιστᾶδων, πεζοὶ καί καθαλαρηδες

ἀμέτρητοι. Ὁ νέος ὁ βασιλεὺς ἔμπαινε καθαλαρῶς στὴ χώρα τὴ δική του.

*

Σὰ φτάσανε στὸ πικέτι, ὁ νέος βασιλεὺς ἀνίστόρησε στὸ γέρο τὸν πατέρα του τὰ βράσανα τοῦ πολέμου. Κι ὁ γέρος, ποῦ τᾶκουγε δακρῶζοντας, ἀνίστόρητε καὶ αὐτὸς τὰ βράσανα τῆς χώρας. τίς συμφορὲς τῆς μοίρας, τὸν χαμὸ τὸν ἄδικο τῆς βασίλισσας καί τίς λαχτάρες, τίς δικές του.

— Ἐνας πόλεμος κ' ἡ ζωὴ στὸν κάμπο καί στὸ σπίτι. Κι ἄλλος γυρίζε νικητὴς καὶ ἄλλος νικημένος.

Ἔστερα, μὲ τὸν καιρὸ, ἀνίστόρησε ὁ γέρος στὸν καινούργιο βασιλεῦ, τὸ χάσιμο τοῦ θησαυροῦ του, τὴ λύπη τῆς μητέρας του, τὰ βράσανά της, τὰ καρδιοχτύπιά της, γιὰ τὸ τάξιμο, ποῦ τοῦχε ταῖζε ἀπ' τὴ κούνια του, γιὰ νὰ στολίσῃ τὸ λαιμὸ τῆς νέας βασίλισσας.

Ὁ νέος βασιλεὺς σὰν ἔκουσε τὰ λόγια αὐτὰ ἔγινε χλωμὸς σὰ θειαφοκέρι.

— Μὴ χλοσκάς, παιδί μου, εἶπε ὁ γέρος σάνωρα. Ἐδῶκε ὁ θεὸς καί βρέθηκε τὸ χάσιμο....

Ὁ νέος ὁ βασιλεὺς ἔγινε ἀκόμα πιὸ χλωμὸς καί τὰ γόνατά του λιγύσανε νὰ πῆσῃ χλωμὸς.

— Βρέθηκε τὸ χάσιμο. Κ' ἡ κλέφτρα ἡ μαγισσα, τοῦ Σατανᾶ ἡ γέννα, ρεῖει τὴν μέσ τὰ σίδερα.

Κουὸς ἰδρωτᾶς ἔλουσε τὸν νέο τὸν βασιλεῦ κ' ἕνα σκοταδι ἀπλώθηκε στὰ μάτια του. Ἐκανε κουράγιο καί εἶπε στὸν πατέρα του.

— Πατέρα μου καί βασιλεῦ μου. Σύνωρα τώρα θέλω νὰ ἰδῶ τὴν κλέφτρα τοῦ θησαυροῦ μας. Κ' εὐθὺς προστάξω νάνοιχτοῦν οἱ σιδερόπορτες τῆς φυλακῆς, νὰ πάω ἀπὸς μεῖσα.

Ἔβγαλε μιά φωνὴ κ' ἔβγαλε μέσα οἱ πιστοὶ τοῦ βασιλεῦ. Κι ἀμέσως δίνει προστάγῃ νὰ τὸν ἀκολουθήσουν, τῆς φυλακῆς τίς πόρτες νὰ τοῦ ἀνοίξουνε.

Τότες ὁ πρῶτος ἀπ' τοὺς πιστοὺς σταθῆκε καί εἶπε.

— Ἄκουσε, ἀφέντη βασιλεῦ. Τοῦ θησαυροῦ σου ἡ κλέφτρα μῆνες ἔρεψε στὴ φυλακὴ. Καί σήμερα σὰν ἔπερνούσε ἡ συνοδεία σου ἀπ' τὸ κάστρο, ἡ κλέφτρα ἡ μάγισσα, σκαρφώθηκε στὰ σίδερα τῆς φυλακῆς, νὰ ἰδῇ τὸν βασιλεῦ που περνούσε. Τὸ κοῦμα της τὴν ἐπνίξε στὸ λαιμὸ. Καί σὰ σ' ἀγνάντεψε στὸ ἀλγὸ σου ἀπάνω, ποῖος ξέρει τί της ἔρθε. Ἔβαλε στριγγὴ φωνὴ καί κατω ἀπὸ τὰ σίδερα τωριαστῆκε στὸ χῶμα.

τὸν Ἀντρέα, στὰ σερτάρια τοῦ κομποῦ γιὰ τὴ μικρὴ της, νὰ τὰ βάζῃ στὰ μεσότοιχα ντουλάπια, νὰ συγυρίζῃ καί τὰ γραφεῖα. Κόντεψε νὰ τὴ μαλλώσῃ. Καλὰ ποῦ δὲν τόκαμε, ὅσο κι ἂν ἔβραζε μέσα του γιὰ τὴν ἀταξία, ὅσο κι ἂν φοβότανε τὴ θέρημα κατόπι ἀπὸ τέτοιο ταξίδι, κατόπι ἀπὸ τόση ἀντάρα. Τὴ θερμομέτρως 37⁰. Μόλις τὸ πίστεβε. Νὰ λοιπὸν κ' ἡ ποθημένη του ἡ γιαιτρεῖα, ἡ ἀναδροσίστρα.

Περάσανε στὴν ἐξοχὴ τρεῖς μῆνες χαρισάμενοι. Βέβαια, καλὰ καλὰ δὲν πῆγαινε κάθε μέρα. Κρύωσε μιά δὺ φορὲς, ὥσπου νὰ ξανασυνηθίσῃ στὸν ἀέρα τῆς ἐξοχῆς, στὴ δροσιὰ τῆς θαλάσσης. Ἄλλη φορὰ πάλι φαίνεται πῶς ἡ ἐθγενεῖα της εἶχε ὄρεξη καί παράφαγε τῆς ἄρεξε καποῦ γιαιούρτι ποῦ φτεῖάνανε σ' ἕνα μικρὸ γειτονικὸ τσιρλίκι· παράγγειλε τὸ λοιπὸν μὰ τῆς φέρουνε κάθε μέρα μὲ τὴ Μοιριπούλα της τὸ δειλινὸ, καθόντανε οἱ δύο τους· κάτω, ἡ μεγάλη στὴν πολθρόνα της, ἡ μικρὴ στὴ σκαμνάκι της, καί τρώγανε. Μὰ τὸ σιμάχι τῆς μεγάλης δὲ σήκανε τόσο γιαιούρτι, ἀναγκάστηκε νὰ τᾶφήσῃ, γιὰτὶ μάλλωνε κιόλας ὁ Κύριος. Ἀσήμαντα πράγματα, τουλάχιστο ἐσοὶ τᾶβλεπε τότες ὁ Ἀντρέας. Περισσότερο ἀνησυχῆσε μιά νύχτα ποῦ σηκώθηκε στίς δύο τὰ μεσάνυχτα, ζαφνικά, κ' ἔτρεξε στὴν καμερὴ

της. Ὁ καθηγητὴς της εἶχε καταπνίξῃ σωστὴς ἐφεβρέτης καί γιὰ νὰ μὴ βασιανίζετῃ ἡ ἄβρωστη, γιὰ νὰ κοιμηθῆ, μ' ὄλο τὸ κέφι, στοχάστηκε νὰ τῆς κμῆ ἕνα εἶδος κουλούρα φτεῖασμένη ἀπὸ κκουτσούκι, ἀδειανὴ στὴ μέση της σὰν τὸ στεφάνι καί ποῦ τὴ γέμιζες νερὸ, νὰ τὴ φουσκώσῃ, νὰ τὴ στρογγυλώσῃ καί νὰναπαχθεῖ ἀπάνω, χωρὶς κάπως νὰ νοιώθῃς τὸ ἄδειο ἀπὸ κάτω σου, ἐπειδὴ πλατεῖες πλατεῖες εἶτανε γύρο γύρο οἱ ἔκρες καί σκεπάζανε, χυτὲς καί τευτωμένες, τὸ μεταλλένιο τὸ χουνὶ ποῦ τρυποῦνε τὸ στρώμα. Ἐπρεπε ὅμως ὁ Ἀντρέας νὰ γεμίσῃ τὸ δίσκο μὲ νερὸ ζεστό. Μὰ λογαρίασε πῶς θὰ ζεσταθῇ μὲνυχὸ του ἀπὸ τὴ φυσικὴ τοῦ κορμιοῦ θερμοκρασία, καί δὲν τὸ ζέστανε. Εὐπνῆσε τὸ λοιπὸν περίτρομος, ἀμα τοῦ πέρασε ἰδέα—ἐτοιμόφτερες ἰδέες φωλιάζονε στὸν ὕπνο μας συχνά—πῶς μπορούσε νὰ κακοπαθῇ τὸ παιδί του, γιὰτὶ ὀλέθριο κάθε κρῶμα γιὰ τοὺς νεφρικούς. Καί πετάχτηκε. Τόντις ὁ δίσκος δὲν εἶχε ἀκόμη ζεσταθῇ. Μὰ δὲν ἔπαθε τίποτις· εἶδε τὴν Κατινούλα ποῦ κραιμότανε βαθιὰ βαθιὰ καί ξέγνοιαστα. Τὸ καλοκαίρι ἀλάκαιο ἔτσι κοιμήθηκε. Κ' ἡ ὄρεξή της πάντα λαμπρὴ. Σπάνιες οἱ μέρες ὅπου δὲν ἔτρωγε ἢ στὸ πρόγευμα ἢ στὸ γέμα· ποτὲ ἡ ἀνορεξία δὲ βασταῖσε ἀπὸ τὸ

πρωὶ ὡς τὸ βράδι. Τώρα μῆτε ἡ πληγὴ της πιά δὲν τὴν ἐνοχλοῦσε· στὴν ἀρχὴ, τὴν ἐπλενε ταχυτικὰ ὁ Ἀντρέας, πρὶν ἀπὸ τὸ μεσημέρι, ἔπειτα καθὲ δυο, ἔπειτα καθὲ τρεῖς μέρες. Τίς εἶκοσι τοῦ Ἀλωναρη, τῆς ἔκοψε μάλιστα μὲ τὸ ψαλίδι τὸ μὲτὸ τὸ σουληνάρι της, ποῦ τὸ βραβεῖθηκε ἡ Κατινούλα· τίς ἔφτά τοῦ Τρυγητῆ, τὸ βραβεῖθηκε ὁλότελα καί τῆς τὸ βγάλλανε. Δὲν τῆς ἐπλενε πιά τὴν πληγὴ της ὁ Ἀντρέας, πρὸς τὴ βράντιζε μόνο ἀπ' ὄζω καί τὴν ἄλλαζε καθὲ ὀχτὼ μέρες. Ἀνησυχῶσε ποῦ ἐμνησκε ἀνοιχτῇ. Μὰ τοῦ εἶπε ὁ κ. Μαλακίης, ποῦ ἐρχότανε μιά φορὰ τὴ βδομάδα, τὴν πέμπτη, πῶς ὅπου κι ἂν εἶναι· θὰ σφαλοῖξῃ, στανεῖ νὰ λὴν τὴν πασπατιέουνε. Γιὰ πνευμονοφρῶν ἢ κλι νεφρῶν, μῆτε λόγος. Τὸ νερὸ καλῶς, κεχλιμπάρ, διακρᾶνο διακρᾶνο. Θελακ πωστό. Καί ἡ Κατινούλα στὸ πῶδαρι, πρόθυμη, γιλαστί, χαρούμενη. Δαίλιβε κιόλας. Τᾶπόγεμα, κίτω, στὴν πολθρόνα της, ἔβραζε, μπκλώνε, μπιπιλιζε, σὰν καί πρῶτα. Ἡ ἔστρωσε τὸ τραπέζι κ' ἔβγαζε, ἀπὸ τελειώνανε τὸ τραπέζομαντιλο. Ἐρχότανε, πρῶτοῦ κατιέξ, στὸ σπουδαστήρι τοῦ Ἀντρέα, συγυρίζε, τοῦ σκουπίζε τὸ γραφεῖο του. Πρόσταξε σ' ὄλα. Φρόντιζε γιὰ ὄλα τᾶληθινὸ μακτι τοῦ σπιτιοῦ. Ναι, τοῦ σπιτιοῦ τὸ μακτι ἐνεργῶς ἀκόμη καί